

UIŠA

Deja 8 pāriem

Jāņa Purviņa horeogrāfija un apraksts
Tautas mūzika Guntras Drozdovas apdarē

Dejā „Uiša” ir attēlotas tautas parašas un ticējumi par dejošanu vedībās, jo šajos gados tai ierādīta īpaši izcila vieta. Dejošanai vajag skanīgu grīdu, lai skan bāliņu zābaki un māsu kurpītes - dancošana ar skanēšanu. Skanēšanu gaida ne tikai no grīdas un apaviem, bet arī dejojotāju apģērba un skaņu rīkiem, kurus īpaši izmantoja vedību rituālos. Viens no tādiem ir trumulis. Dejojot, ar to žvadzināja un ik pa laikam izsauca „Uiša, uiša!”

Dejā nepieciešami atribūti - pušiem 8 trumuļi. Tas ir līdz 2 sprīži garš koks (sprungulis), rotāts ar važiņām, kuru galos ir zvārguļi. Ja nav norādīts citādi, trumuļus tur sev priekšā labā rokā I roku pozīcijas augstumā, kreisā roka sānos.

Deja pirmo reizi iestudēta Jelgavas vidējās paaudzes deju kolektīvā „Lielupe” 1997.gada rudenī.

1998.gada 24.janvārī Jaunrades deju konkursā Valmierā deja „Uiša” iegūst III vietu.

Dejai 5 gājieni, muzikālais taktsmērs 2/4.

Dejas sākumā dejojotāji nostājušiem kreisās puses 1.kulisē pa pāriem vienkāršajā satvērienā, meita puisim pie labās rokas. Sadotajās rokās trumulis, nesadotās rokas sānos.

Dejai 11 ievadtaktis.

Pirmais gājiens

(I x 3)

- 1.-11.t. Izpildot 1.kustību, dejojotāji pa pāriem virzās DCV, kustību sāk ar labo kāju. 11.t.beigās dejojotāji izveido līniju skatuves dibenplānā un gar labās puses kulisēm (1.zīm.).
- 1.-11.t. Meitas ar skatu pret centru izpilda 2.kustību.
Puiši:
1. – 3.t. izpildot 1.kustības 1.-3.t.darbību, izveido 2 diagonāles (1.zīm.nepārtrauktās līnijas)..
 5. – 6.t. izpildot 1.kustības 5. – 6.t.darbību, virzās 2 kolonās pret kreisās puses 1.kulisi (1.zīm.pārtrauktās līnijas).
 7. – 8.t.izpildot 1.kustības 7. – 8.t.darbību, atmuguriski virzās 2 kolonās pret labās puses 3.kulisi.
 9. – 10.t.pagriežoties puspagriezienu pa labi ar skatu kustības virzienā un izpildot 1.kustības 9. – 10.t.darbību, turpina virzību pret kreisās puses 3.kulisi.
 - 11.t.izpildot 1.kustības 11.t.darbību, puīši pagriežās ar skatu viena līnija pret otru.

- 1.- 11.t. Puiši izpilda 3.kustību.
Meitas:
1. – 3.t. izpildot 1.kustības 1.-3.t.darbību, izveido 2 diagonāles (2.zīm.nepārtrauktās līnijas).
 5. – 6.t. izpildot 1.kustības 5. – 6.t.darbību, virzās 2 kolonās pret kreisās puses 1.kulisi (2.zīm.pārtrauktās līnijas).
 7. – 8.t.izpildot 1.kustības 7. – 8.t.darbību, atmuguriski virzās 2 kolonās pret labās puses 3.kulisi.
 9. – 10.t.pagriežoties puspagriezienu pa labi ar skatu kustības virzienā un izpildot 1.kustības 9. – 10.t.darbību, turpina virzību pret kreisās puses 3.kulisi.
 - 11.t.izpildot 1.kustības 11.t.darbību, meitas pagriežas ar skatu pret puišiem.

Otrais gājiens

(I x 3)

- 1.-11.t. Pārenieki nostājas vienkāršajā satvērienā, meita puisim pie labās rokas. Sadotajās rokās trumulis, nesadotās rokas sānos.
Izpildot 1.kustību, pārenieki izveido 2 līnijas – skatuves priekšplānā un gar kreisās puses kulisēm.
11.t.beigās pagriežas ar skatu pret centru (3.zīm).
1. – 11.t. Meitas ar skatu pret centru izpilda 2.kustību.
Puiši:
1. – 6.t.izpildot 1.kustības 1. – 6.t.darbību, virzās uz skatuves pretējo pusi un izveido 2 līnijas – gar skatuves dibenplānu un labās puses kulisēm (3.zīm.).
 7. – 11.t. izpildot 1.kustības 7. – 11.t.darbību, līnijas mainās vietām caur diagonāli gar labiem pleciem (4.zīm.). 11.t.beigās puiši pagriežas ar skatu pret centru.
1. – 11.t. Puiši ar skatu pret centru izpilda 3.kustību.
Meitas:
1. – 6.t.izpildot 1.kustības 1. – 6.t.darbību, virzās uz skatuves pretējo pusi un izveido 2 līnijas – gar skatuves dibenplānu un labās puses kulisēm (3.zīm.līnijas).
 7. – 11.t. izpildot 1.kustības 7. – 11.t.darbību, līnijas mainās vietām caur diagonāli gar labiem pleciem. Gājiena beigās meitas nonāk aiz saviem puišiem jeb puskvadrāta ārpusē.
 - 11.t.beigās pārenieki pagriežas ar skatu viens pret otru un nostājas slēgtajā aptvērienā ar sānis sadotām rokām, trumulis sadotajās rokās.

Trešais gājiens

(I x 3)

1. – 11.t. Pārenieki izpilda 1.kustību griežoties pārī un virzās aplī DCV.
1. – 6.t. Pārenieki turpina izpildīt 1.kustību griežoties pārī. Pirmie četri pārī

- virzās līnijā no labās puses kulisēm un kreisās puses kulisēm, otrie četri pāri turpina virzību aplī DCV (5.zīm.).
7. – 11.t. Turpinot izpildīt 1.kustību, pirmie četri pāri virzās aplī pret DC, otrie četri pāri virzās līnijā no labās puses kulisēm un kreisās puses kulisēm (6.zīm.).
1. – 11.t. Puiši ar skatu pret centru izpilda 3. kustību 2 līnijās – gar skatuves kreisās puses kulisēm un skatuves dibenplānā.
Meitas liek rokas sānos, un izpildot 1.kustību griežoties, virzās aplī pret DC, līdz tiek izveidot četrstūra grupa (7.zīm.).
11.t.beigās visi dejotāji ir pagriezušies ar skatu pret centru.

Ceturtais gājiens

(bez mūzikas)

I līnijas puiši, izpildot kustību 2 reizes - viens galopa polkas solis (palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar nelielu piesitienu un vienlaicīgi žvadzina trumuli) un divi palēcieni, virzās caur diagonāli pie II līnijas puišiem (7.zīm.).

Pārējie stāv.

Atkārtojot iepriekšējo kustību 2 reizes, I un II līnijas puiši virzās caur diagonāli pie III līnijas meitām.

Pārējie stāv.

Atkārtojot iepriekšējo kustību 2 reizes, I un II līnijas puiši un III līnijas meitas virzās caur diagonāli pie IV līnijas meitām.

Pārējie stāv.

Visu līniju dejotāji, atkārtojot iepriekšējo kustību 2 reizes, virzās caur diagonāli pret skatuves dibenplānu.

Kustības beigās puiši pagriežas ar skatu pret meitām (8.zīm.).

Izpildot 7 reizes galopa polkas soli (palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar nelielu piesitienu un vienlaicīgi žvadzina trumuli), dejotāji dejo vijā 4 kolonās (8.zīm.). Ar katru polkas soli dejo garām vienam dejotājam.

Izpildot 2 kāju piesitienus, pārenieki nostājas slēgtajā satvērienā ar sānis sadotām rokām, trumulis sadotajās rokās (9.zīm.).

Piektais gājiens

(I x 2, izskaņa 3 t.)

1. – 11.t. x 2 Pārenieki izpildot 2 reizes 1.kustību griežoties pāri, virzās aplī DCV līdz labās puses 1.kulisei un pa diagonāli nodejo kreisās puses 3.kulisē (9.zīm.).
- Izskaņa 3 t. Izpildot palēciena soļus, pārenieki turpina nogājienu.

Kustību apraksts

1.kustība (taisni)

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 11 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija. Meitām abas rokas sānos, pušiem trumulis labā rokā, kreisā roka sānos. Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.t. Izpilda vienu polkas soli. Palēciena laikā ar pacelto kāju veic apļveida kustību – paceļ taisnu kāju priekšā 45° augstumā un strauji nofiksē pie pamatkājas pusikra.
 - 2.t. Izpilda tādu pašu polkas soli, sākot ar kreiso kāju.
 - 3.t. Izpilda 2 palēciena soļus.
 4. – 6.t. Atkārto 1. – 3.t.darbību.
 7. t. Izpilda vienu galopa polkas soli. Palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar nelielu piesitienu.
 - 8.t. Izpilda tādu pašu polkas soli, sākot ar kreiso kāju.
 9. - 10.t. Atkārto 1. – 2.t.darbību - izpilda 2 polkas soļus. Palēciena laikā ar pacelto kāju veic apļveida kustību – paceļ taisnu kāju priekšā 45° augstumā un strauji nofiksē pie pamatkājas pusikra.
 - 11.t. Izpilda 2 kāju piesitienus.
- Kustību izpilda arī griežoties pārī.

1.kustība (griežoties pārī)

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 11 taktīs

Sākuma stāvoklis – pārenieki nostājas slēgtajā aptvērienā ar sānis sadotām rokām, trumulis sadotajās rokās. VI kāju pozīcija. Kustību sāk puisis ar kreiso, meita ar labo kāju.

- 1.-2.t. Izpilda 2 apaļas polkas. Palēciena laikā ar pacelto kāju veic apļveida kustību – paceļ taisnu kāju priekšā 45° augstumā un strauji nofiksē pie pamatkājas pusikra.
- 3.t. Izpilda 2 palēcienus negriežoties un turpinot virzību.
4. – 6.t. Atkārto 1. – 3.t.darbību.
7. – 8.t. Izpilda 2 apaļās galopa polkas Palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar nelielu piesitienu.
9. - 10.t. Izpilda 2 polkas soļus taisni. Palēciena laikā ar pacelto kāju veic apļveida kustību – paceļ taisnu kāju priekšā 45° augstumā un strauji nofiksē pie pamatkājas pusikra.
- 11.t. Izpilda 2 kāju piesitienus.

2.kustība

Kustību izpilda tikai meitas

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 11 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, rokas sānos. Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.t. Izpilda soli pa labi, kreiso kāju fiksē pie labās kājas potītes. Augums

- nedaudz pa labi.
- 2.t. Izpilda soli pa kreisi, labo kāju fiksē pie kreisās kājas potītes. Augums nedaudz pa kreisi.
- 3.t. Izpildot 2 soļus, strauji apgriežas 1 reizi pa labi.
4. – 6.t. Atkārto 1. – 3.t. darbību.
7. – 8.t. Atkārto 1. – 2.t. darbību.
- 9.t. Izpilda soli pa labi, vienlaicīgi izpildot puspagriezieni pa labi, kreiso kāju fiksē pie labās kājas potītes. Augums nedaudz pa labi.
- 10.t. Izpilda soli pa kreisi, labo kāju fiksē pie kreisās kājas potītes. Augums nedaudz pa kreisi.
- 11.t. Izpildot 2 soļus, strauji apgriežas puspagriezieni pa labi.

3.kustība

Kustību izpilda tikai puiši

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 11 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija. Trumulis labā rokā, kreisā roka sānos. Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.t. Izpilda piesitienu nedaudz pa labi. Trumuli žvadzina pa labi.
- 2.t. Izpilda piesitienu nedaudz pa kreisi. Trumuli žvadzina pa kreisi.
- 3.t. Izpildot 2 soļus, strauji apgriežas 1 reizi pa labi.
4. – 6.t. Atkārto 1. – 3.t. darbību.
7. – 8.t. Atkārto 1. – 2.t. darbību.
- 9.t. Izpilda piesitienu nedaudz pa labi, Trumuli žvadzina pa labi.
- 10.t. Izpilda piesitienu nedaudz pa kreisi. Trumuli žvadzina pa kreisi.
- 11.t. Izpildot 2 soļus, strauji apgriežas puspagriezieni pa labi.

4.kustība

Bez mūzikas

Kustību izpilda nosacītās 2/4 taktsmēra 24 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija. Trumulis labā rokā, kreisā roka sānos. Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.-16.t. Izpilda sekojošu kustību 8 reizes (atkārtojot kustību sāk ar otru kāju, trumuli žvadzina uz otru pusi):
- viens galopa polkas solis taisni. Palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar piesitienu. Puiši žvadzina trumuli nedaudz pa labi.
 - 2 palēciena soļi.
17. – 24.t. Izpilda 8.galopa polkas soļus taisni. Palēciena izskaņā kāju liek pie grīdas ar piesitienu. Puiši žvadzina trumuli nedaudz pa labi un pa kreisi.